

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/95/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201109
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015201109.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: T. Q., bytom A. XX, XX-XXX L., X. J., právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, ďalší účastník: B. F. - SUN STUDIO, Hlavná 37, 085 01 Bardejov, IČO: 46497196, v konaní o správnej žalobe o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník č. 2623-69/2013-SK z 03. apríla 2013, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 14Scud/5/2015-20 z 31.01.2017, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Uznesením Krajského súdu v Prešove, č. k. 14Scud/5/2015-20 z 31.01.2017 súd konanie zastavil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v tomto konaní správny súd nie je oprávnený skúmať, či žalobca bol alebo nebol opomenutým účastníkom konania. Žalobu žalobcu zastúpeného advokátom považoval za zmätočnú, keď za pasívne legitimovanú považoval Sociálnu poisťovňu, ústredie, ale domáhal sa preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník. Podľa názoru krajského súdu listinou, ktorou sa rozhodovalo o subjektívnom práve žalobcu je vyjadrenie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie, že odvolanie voči rozhodnutiu prvostupňového orgánu bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, ktoré mal možnosť žalobca napadnúť žalobou v zákonom stanovenej lehote.

2. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V prvom rade poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 9Sžso/90/2015 z 14.12.2016 v obdobnej veci, v zmysle ktorého žalovaná nemala právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení, v akom sa nachádza žalobca. Bez ohľadu na akékoľvek ďalšie skutočnosti a tvrdenia je práve z tohto dôvodu nevyhnutné zrušiť rozhodnutie žalovanej a prvostupňového orgánu. Zároveň dodal, že vyjadrenie žalovanej nemožno

považovať za rozhodnutie, resp. opatrenie orgánu verejnej správy, proti ktorému bolo možné podať správnu žalobu. Vydaním vyjadrenia malo dôjsť podľa názoru sťažovateľa v odvolacom administratívnom konaní k podstatnému porušeniu zákonných ustanovení o konaní, v dôsledku čoho možno vydanie žalovanej označiť za tzv. ničotný, resp. nulitný právny akt, ktorý nevyvoláva žiadne následky. Zároveň uviedol, že je nevyhnutné bezpodmienečne rozhodnúť nielen o zrušení rozhodnutia žalovanej, ale aj rozhodnutia orgánu verejnej správy prvého stupňa. Namietal, že žalovaná mala o odvolaní žalobcu riadne rozhodnúť prostredníctvom rozhodnutia so všetkými zákonnými náležitosťami. Sťažovateľ nesúhlasil ani s názorom krajského súdu, že žalobcu nemožno v tomto štádiu konania považovať za tzv. opomenutého účastníka. Poukázal na to, že krajský súd k najpodstatnejšej otázke, či predmetné rozhodnutie bolo žalobcovi potrebné doručovať do vlastných rúk, nezaujal žiadne stanovisko.

3. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadrila žalovaná, ktorá s uznesením krajského súdu v celom rozsahu súhlasila. Opätovne poukázala na to, že rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamuje dorúčením rozhodnutia do vlastných rúk. Z tohto dôvodu žalovaná zastáva názor, že žalobca nie je opomenutým účastníkom konania a všetky písomnosti mu boli riadne doručené. Ďalej uviedla, že žalobca v administratívnom konaní nenapadol rozhodnutie prvostupňového orgánu odvolaním v zákonom stanovenej lehote. V prípade, ak odvolanie bolo podané po zákonom stanovenej lehote, správny orgán nemôže v odvolacom konaní vydať rozhodnutie, nakoľko sa nezaoberá námietkami uvedenými v odvolaní.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. „SSP“) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu bola podaná nedôvodne, a preto je potrebné ju zamietnuť.

5. Podľa § 6 ods. 1 SSP právne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

6. Podľa § 3 ods. 1 písm. c/ SSP sa na účely tohto zákona rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

7. Podľa § 4 písm. d/ SSP orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

8. Podľa § 120 ods. 2 zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení sociálna poisťovňa je verejnoprávna inštitúcia zriadená na výkon sociálneho poistenia.

9. Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

10. Podľa § 181 ods. 1 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

11. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje dorúčením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

12. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje dorúčením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia:

- a) nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) prerušení konania,
- e) zastavení konania.

13. Podľa § 179 ods. 1 SSP, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

14. Podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP správny súd odmietne žalobu, ak je neprípustná.

15. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

16. Z administratívneho spisu kasačný súd zistil, že rozhodnutím č. 2623-69/2013-SK z 03.04.2013, Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník zrušila žalobcovi ako zamestnancovi zamestnávateľa B. F., IČO: 46497196 povinné nemocenské, poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 01.08.2012. Toto rozhodnutie na adrese žalobcu prevzala jeho manželka dňa 18.04.2013. Žalobca podal voči uvedenému rozhodnutiu odvolanie dňa 31.07.2015. Žalovaná na uvedené odvolanie reagovala listom č. 49252-5/2015-BA zo dňa 16.09.2015, ktorým žalobcovi oznámila, že rozhodnutie o vzniku, resp. zániku sa neoznamuje doručením do vlastných rúk a žalobca možnosť podať odvolanie v zákonnej lehote nevyužil.

17. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje rozhodnutím Najvyššieho súdu SR 9Sžso/90/2015, kasačný súd dodáva, že na danú situáciu nie je možné uvedený rozsudok aplikovať, a to z dôvodu, že v danom prípade neboli splnené základné podmienky, za ktorých môže správny súd preskúmať rozhodnutie resp. opatrenie orgánu verejnej správy, a to spôsobilý predmet prieskumu.

18. Kasačný súd považuje za nedôvodnú aj námietku sťažovateľa, že list žalovanej zo dňa 16.09.2015 nie je rozhodnutím, resp. opatrením, proti ktorému by bolo možné podať správnu žalobu. Kasačný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, č. k. 9Sžsk/14/2018 podľa ktorého „pokiaľ ide o vyjadrenie o oneskorene podanom odvolaní, toto by bolo spôsobilým predmetom prieskumu, ak by bolo spôsobilé dotknúť sa práv a právom chránených záujmov žalobcu. Podľa ustálenej judikatúry nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 37/95, II. ÚS 50/01, I. ÚS 52/02, III. ÚS 183/2003, I. ÚS 354/08) a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/29/2010 alebo sp. zn. 5Sžp/5/2011) môžu byť predmetom preskúmania súdom aj rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Súdna prax ustálila, že rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických a fyzických osôb. Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy.“

19. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že v danom prípade nemala žalovaná povinnosť vydávať rozhodnutie s náležitosťami podľa § 209 zákona č. 461/2003 Z. z.. Na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (§ 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) a zákon č. 461/2003 Z. z. postup v danom prípade neupravuje. Kasačný súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že žalovaná mohla rozhodnúť iba tým spôsobom, že rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí. Uvedený postup je oprávnená žalovaná vykonať v odvolacom konaní, ak napadnuté rozhodnutie prvostupňového orgánu

preskúmava. Vzhľadom na to, že sťažovateľ odvolanie v zákonom stanovenej lehote nepodal neboli splnené podmienky na preskúmavanie rozhodnutia. Kasačný súd nad rámec poznamenáva, že k preskúmaniu rozhodnutia aj napriek tomu došlo, a to na základe včas podaného odvolania zamestnávateľa sťažovateľa.

20. Kasačný súd dodáva, že aj v prípade, ak by súd za predmet prieskumu považoval prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník, nešlo by vzhľadom na ust. § 7 písm. a/ SSP o spôsobilý predmet prieskumu. Správne súdy nepreskúmavajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane vo svojich rozhodnutiach (napríklad č. k. 9Sžsk/8/2018, 9Sžsk/1/2017, 9Sžsk/14/2018) vyslovil názor, že rozhodnutie žalovanej (resp. prvostupňového orgánu) nie je v zmysle § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. potrebné doručovať do vlastných rúk, keďže ide o rozhodnutie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia a nie o rozhodnutie o poistnom. Prvostupňové rozhodnutie preto bolo sťažovateľovi riadne doručené aj v prípade, ak ho prevzala manželka sťažovateľa.

22. Podľa názoru kasačného súdu boli v danom prípade splnené podmienky na odmietnutie žaloby ako neprípustnej v zmysle ust. § 98 ods. 1 písm. g/ SSP. Vzhľadom k tomu, že zastavením konania v danom prípade nedochádza k ujme na právach sťažovateľa ani sa ním jeho postavenie nijako nemení a z dôvodu hospodárnosti konania kasačný súd nepovažoval za potrebné iba na základe tohto dôvodu uznesenie krajského súdu rušiť a vracať vec krajskému súdu, aby výsledkom ďalšieho konania bolo odmietnutie žaloby.

23. Vzhľadom na uvedené považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol.

24. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

25. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.